

List izhaja vsak petek

in velja s poštino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 s., za četrto leta 80 sold.—Kdor sam po-nj pošilja, plača 2 g. 50 s. Za ude nar. - pol. društva „Gorica“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. pri knjigarju Soharju na Travniku.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravištvu v nunskih ulicah h. št. 336. Vse pošiljatve naj se **frankujejo**. Rokopisi se ne vračajo. **Oznani** se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natisne, 8 sold., če dvakrat, 12 s. če trikrat, 15 s.; za kolek vsakrat 30 s.

Kako bi se dalo plačevanje bolnišničnih stroškov občinam polajšati.

Govoril gosp. A. Jeglič.
(konec).

Kaj pa zamore temu uzrok biti? Ali je ogromno število naših deželanov, kateri se podajo zarad zaslužka v Trst? Res ima sicer to svoje grenke nasledke, pa glavnih uzrokov eden bi znal biti mestni tržaški statut od leta 1850 (patent dne 12. uprila 1850, državni zakonik 1850 stran 765).—

Poprej si je ptujec zadobil domovno pravico v Trstu po preteku nekaj let, katera je preživel zaporedoma v Trstu.

Pred vpeljavo omenjenega statuta moral je vsak ptuji rokodelce, če je bival ravno že čez 18 let v Trstu v preteku 14 dni pismeno za domovno pravico prositi, ako ne, zgubi to pravico, kajti vsled novega statuta zadobiti si domovne pravice, bi rokodelca morala posebna sreča doleteti. Priprosto ljudstvo se za vse to ni brigalo, in nasledek temu je bil, da je spadala večina enakih ptujcev v svoje rojstne občine.

Vse to bi bilo, pa nasleki!! N. pr. neki delalec je prišel v Trst leta 1840 kot mlad korenjak, in se ni briga leta 1850 za domovno pravico, ampak poročil se je še znabiti ravno se kako Tržačanko. — Iz tega zakona je bilo 5 fantov. Vsi ti so že čez 30 let stari in tudi že poženjeni. Kaki nasledki zarad bolnišničnih stroškov!

Res imajo enake pravice zarad domovnosti tudi naše občine vsled deželne postave leta 1863, pa kaj pomaga vse to, kajti mestjanov gre le malo po občinah na deželo si kruha služiti, ampak deželani gro-me v mesta iz tega namena, služijo mestom, jim žrtvujejo svoje mlade moči, in na vse zadnje po bolnišnicah morajo njih občine stroške za njimi plačevati.

III.

Mlade dekleta postavim — zapeljane — postanejo kužne in se valjajo mesce in mesce po bolnišnicah; druge v službi zbole, gredo v bolnišnico, in za vse te plačuje občina, v kateri domovno pravico uživajo. Res bi morali gospodarji za svoje dekletke saj prvih 14 dni bolnišnici povrniti, pa kaj se hoče, če se nahaja na polah v bolnišnice prenesenih poslovov uradno potrjeno, da je bila ta osoba pri vstopu v bolnišnico brez službe.

Mnogo napak bi se lahke se tu in tam omenilo, pa rajši nekoliko pomislimo, kako da bomo namreč butaro nam naloženo si zljajšali, pa če še tega ne, pa saj nekoliko lažje jo nosili.

I. V prvi vrsti stoje tu županstva, kajti v njih rokah je krajna policija, ona sporočuje o domovni pravici, izdelujejo spričevala vboštva itd.

Županstvom pridejo nar prvo v roke ugotovila predplačanih stroškov; taka ugotovila naj se ne mečejo pod klop, ampak predlagajo naj se starešinstvu, katero razsodi, koliko mora županstvo ugotovljenih stroškov občinski denarnici na korist od strank stiriti.

Sploh naj si prizadevajo županstva od bolnikov samih po izstopu iz bolnišnice poizvediti eno ali drugo reč n. pr. koliko dni da je bil v bolnišnici, ali je sam kaj plačal, ali je služil itd. Če se na enak način kaka napaka izve, naznani naj jo županstvo brez overe deželnemu odboru.

Posebno kar županstva prezirati ne smejo, so naznanila, ktere jim dohajajo o kroničnih bolnikih, to je takih, ki ostanejo po preteku enega četrteleta še dalje v bolnišnici.

Glede, da se pri enakih bolnikih lahko prigodi, da je leta in leta v bolnišnici, — glede, da vsled dvornega dekreta 24. aprila

1834 št. 6618 in 20 septembra 1840 št. 27198 in vsled ukaza notraj. minist. dne 6. marca 1855 št. 6382 so v prvi versti gospodarji primorani za svoje bolnike skrbeti, bi bilo pravično, da bi posebno v Trstu c. k. policijska direkcija na to posebno oestro pazila, da bi pri vsakem poslu, ko v bolnišnico prestopi, vestno dokazano bilo, ali je bil v službi ali ne in pri komu. —

Kar zadeva sifil. bolnikov, jih nij ravno malo in sploh se ti bolniki naj dalje po bolnišnicah valjajo in zarad tega mnogo stroškov občinarjem donasajo. Po kaki nedolžni poti pa občine zarad enakih žensk do stroškov prideje, lahko si premišluje vsak sam kakor tudi to, zakaj da bi bilo narbolj pravično, da bi te stroške zopet država plačevala. Županstva bi se tu morale tudi prizadevati da se pošljejo enake ženske, ki se klatijo po svetu, precej kot gnanke na svoj dom.

Kar je pa tu še nar važnejšega je mesto Trst. Kar zadeva poslov opazil sem že poprej pod II., tu nam ostaja to, da bi se zarad rokodelcev osnovala zopet že v starih časih obstoječa društva. V takih družtvah naj bi rokodelci zopet puščevali od svojih tednih zaslužkov kake solde, nabralo bi si kmalu vsako društvo toliko, da bi zamoglo skrbeti za svoje bolne ude.

Posebno bi kaj tacega moral podpirati tržaški mestni magistrat, ter nij pričakovati od njega, da bi spremenil svoj statut, ako ne drugače, vsaj v tem, da bi otroci tam rojeni čez nekaj let ne imeli več domovne pravice svojega očeta, kajti drugače se bi znalo kmalu pripetiti, da bi kaka mala občina imela v Trstu več občinarjev kot doma.

Oziraje se na vse do sedaj omenjeno stavim sledeči splošni nasvet:

Listek.

Sv. Janez Nepomučan.

(16. maja.)

13..—1541.

1. *Erekejske knjige* stolnega kapitela v Pragi spričujejo, da nek Janez Pomučan, duhoven, doktor kanoničnega prava (dr. decretorum) na pražkem vseučilišči, korar višegrajši, je postal pražkega nadškofa Jan. Jenstein-skega (1379—96) generalvikar (tom. 3. Erect. c. 3. fol. 38, pri Berghaueri Protomartyr I. 402, 403), in da je bil sprijet 3. sept. 1390 pri sv. Vidu med korarje brez prae-bende z naslovom: Archidiaconus Zatecensis in eccl. Prag. (tom. 4. Erect. c. 1. fol. 3.) Pubitschka je preiskal vse arhive pražkega stolnega kapitela in je našel le enega Janeza Pomučana; o

drugem Janezu Nepomučanu ni nobene sledi.

2. *J. Jenstein*, naškof pražki, se je podal 23. aprila 1393 v Rim in je tam Bonifaciju IX. ustmeno in pismeno tožil Venceslava IV., kralja češkega, zarad posilstev. V tožbenem pismu (art. 27.) govori tako-le: „Venerabilis Joannes, Doctor et Vicarius meus in spiritualibus post dirum martyrium et combustum latus... de ponte pragensi in flumen projectus est et submersus“ (Pubitschka Chronol. Gesch. Böhm. v dostavku. Prag 1788. VII.) Po Palackyji se je to zgodilo 20. marca 1393 ob 9. uri zvečer (Gesch. v Böhm. III. 61.) Nadškof govori le o svojem generalvikarji, zakaj ne tudi o Janezu Nepomučanu, potonjenem 1383? saj je kralja tožil in, več zločinov ko bi bil naštel, bolj bi bil svojo tožbo utrdil? Molčal je, ker iz časa svojega vladanja (1379—96) mu je bil le

eden vtonjeni Janez zuan: njegov generalvikar; in tega imenuje (art. 26) „jam martyr sanctus“. Kot „martyr sanctus“ se je vedno častil le sv. Jan. Nep. in nikdo drugi; toraj je Jan. Nep. ravno tista oseba, ki se drugod imenuje Jan. Pomučan, generalvikar.

3. *Biograf Jensteinov* (njegov kaplan in sovremenik) imenuje Janeza Pom. „gloriosum Chr. martyrem, miraculisque coryseum.“

4. „*Tractatus de longaevio schismate*“, hranjen kot rokopis v biblioteki sv. Marka v Benetkah, ima o Venceslavu to-le: „Inter caetera honorabilem illum virum, Deo acceptum et hominibus Teutunicis et Bohemis D. Joannem presbyterum, archiepiscopi Pragensis in spiritualibus vicarium, decretorum doctorem, crudeliter tritum et evisceratum in aqua submersit“. Pisatelj tega

Slavni zbor naj bi sklenil naročiti novemu odboru:

a) da podučí pri prvi priložnosti županstva o tem, kar je bilo tu sporočenega;

b) da se obrne do dotičnih uradov v dosego tega, kar je zapopadenega poprej pod II.;

c) da o tem poroča prihodnjemu občnemu zboru.

(enoglasno sprejeto).

Ali je cerkev res svobodi nevarna?

Pri zatiranju katoliške cerkve se poslužujejo njeni sovražniki različnih sredstev, laži, zvijač, tudi sile, kadar drugače ne gre. Edno naj zdatniših in kaj zapeljivih sredstev je tudi to: „cerkev hoče narode podjarmiti in odvzeti jim svobodo“. Ta glas vreenici ni brez vspeha, ker pohlep po svobodi je vsakemu človeku tako prirojen, da se poteza on za svobodo in jo brani z vso močjo in silo; zato postane marsikteri nedvednež sovražnik in nasprotnik cerkve, misleč, da mu ona hoče v resnici svobodo vzeti. Ko bi bila ta trditev cerkvenih sovražnikov resnična, moralo bi se tudi iz zgodovine, cerkvene ali vesoljne, dokazati, da je cerkev res bila kedaj svobodi nevarna. Ali če se le nekoliko in površno ozremo v pretekle čase, koj imamo pri rokah dokazov na tisoče, da še nobeden ni toliko vspešnega storil za osvobodjenje in svobodo bodisi posameznih ljudij ali celih narodov in ljudstev, kakor cerkev katoliška.

Ko je začel Kristus svojo vero učiti in ustanovil cerkev, bilo je po nekterih deželah čez dve tretjini prebivalcev sužnjih; tako se gotovo ne more cerkvi očitati, da je ona sužnjost vpeljala, ker ni bilo še cerkve, ko je bila pa sužnjost naj bolj povsod razširjena in v naj lepšem razevetu. Marveč moramo vzrokov sužnjosti kje drugod iskati, in mi menimo, da ne trdimo preveč, ako rečemo, da je vzrok sužnjosti brezbožnost in brezverstvo pod katerokoli podobo in obliko, odpad od pravega Boga, materializem, ki uči, da je človek enak živini in se zato da prodajati in kupovati, kakor kako drugo kupno blago. Cerkev pa je vsaki brezbožnosti naravnost nasprotna po svoji veri in nauku, zato bi se dalo že iz tega sklepati, da se ne more cerkvi podtikati vpeljanje sužnjosti.

1420—22 pisanega traktata je bil po Palackyjevemu mnenju (Lit. Reise nach Ital. Prag 1838 IV. 79) vratislavsk duhoven, ki o sebi piše (l. 2 c. 59), da je bil pred in po 1372 ud praškega vseučilišča, ki je moral osebno poznati Janeza Pom., kterega toliko hvali.

5. Pavel Zidek, doktor na 5 vseučiliščih, od 1440 korar stolne cerkve v Pragi, pravi v svoji 1471 pisani knjigi „Girj Zprawowna“ (3. zv.) o Venceslavu tako-le: „4ič. Ker je imel hudo misel o svoji ženi, in je ta k spovedi hodila k magistru Janezu, je prišel k njemu kralj, naj mu pove, s kom je grešila, in ker ni hotel nič reči, ga je vkažal potopiti. Na to je reka usahnula, in ker niso mogli ljudje mleti in kruha peči, so začeli zoper kralja godrnjati.“ Lambertini (Bend. XIV.) in Bollandisti (tom. 3. Maji p. 673), sklicevaje se na več

Še bolj očitno postane nam to, ako si natančneje ogledamo cerkvene nauke in dejanja od njenega prvega začetka do današnjega dne. Kristus in za njim cerkev njegova sta prva učila moliti: „Oče naš“. V teh dveh sicer majhnih, ali pomenljivih besedah je izražena prava svoboda. Kakor se zgubi ponočna rosa pred jutranjim solncem, tako je morala zginiti sužnjost in nekdanji razloček med Grki in barbari, med bogatini in berači, gospodarji in sužnjimi, kakor hitro ste se vtisnili oni zlati besedi v srca človeška in spoznal njih pravi pomen, ker po njih so si vsi ljudje enaki, vsi bratje med seboj in vsi sinovi ednega in istega Očeta. Cerkev je tako učila, pa one zunanje zveze med gospodarji in sužnjimi ni hotela se silo raztrgati, temveč je samo se svojim naukom vpljivala na gospodarje, da so milejši postali proti svojim sužnjim in jih imeli za ljudi enake vrste in za svoje brate; na drugi strani je pa tudi sužnjim prigovarjala, da naj bodo pokorni svojim gospodarjem ne samo na videz, temveč zarad Boga, od kterega izhaja vsaka oblast. Tukaj glej, kako cerkev podpira svobodo, sicer gotovo ne tako, kakor sedanji liberalci in nekteri denarski vitezi, kteri edne trinožko zatirajo, da bi samega sebe ali druge, enake baže ljudi povzdignili.

Ali ker cerkev one stare navade, da bi gospodarji ne imeli več sužnjih, ni mogla se svojim naukom kar naenkrat s korenino vred izruvati, začela je denar žrtvovati in z njim odkupovati sužnje. In vsaka cerkev, ko bi bila sicer še tako slabo stala v materialnem oziru, si je morala nekoliko denarja pritrpati, da bi odkupila kakega sužnjega. Da bi se pa to odkupovanje bolj razširilo in vpeljala neka edinost, ustanovil je „Janez de Muta“ poseben „red Trinitarijev“, ki je imel glavno nalogo zlajšati sužnjim žalosten stan; in res v malem času je zadobilo z njegovo pripomočjo čez 30000 sužnjih svojo prostost in svobodo. Ker pa včasih zarad sebičnosti gospodarjev cerkveni nauk ni dovolj izdal, pa je bilo tudi premalo požrtovalne denarske moči, je skušala cerkev na drugi način sužnjim osodo olajšati. Zato so se po raznih deželah obhajali cerkveni zbori, ki so vzeli sužnje pod svoje krilo in brambo; odločili pa so iz cerkve izključiti vsakega, ki bi se svojimi sužnji-

spričeval, trdijo, da voda se je bila posušila 1393, ko je bil generalvihar potonjen. Po tem takem je voda usahnula pri vikarjevi in pri spovednikovi smrti; voda (Vel-tava) je pa le enkrat usahnula in sicer 1393, toraj sta bila vikar in spovednik 1393 umorjena; ali 1393 je bil le eden Janez umorjen, toraj sta bila vikar in spovednik ena in ista oseba: Janez Pomučan.

6. Rokopis iz 15. stoletja (glej: Dobner, Vindiciae. 41) pravi, da na Janezovem grobu (v stolni cerkvi) in na njegovo priprošnjo se je godilo toliko čudežev, da so morali grob ograditi.

7. Napis. Ko so 15. aprila 1719 sodnijsko preiskovali grob in ostanke sv. Jan. Nep. (Historia de vita, mart. et mir. s. J. N. Pragae 1729 in 4. p. 96) so našli na pokrovn izdobljen napis: „Joannes de Pomuk“ (glej podobo pri Berghaueri Prot.

mi nečloveško ravnal, je trpinčil ali celo ubil. Gospodarjem se je nalagalo, da naj bi vsaj na smrtni postelji v svoji zadnji oporoki odločili, da se ima po njih smrti dati sužnjim psotost. Ali s tem ni bilo še končano cerkveno delovanje za osvobodjenje sužnjih. Ona je tudi veliko dosegla s svojim dobrodejnim vplivom na vladarje in postavodajalce, kterim je vedno držala pred očmi nespodobno, nečastno in nečloveško ravnanje se sužnjimi. Zato je marsikteri vladar, kakor Henrik I. in II. na Angleškem, Ferdinand in Isabella na Španjskem, omehčal svojo despotično vladu in izdal postave sužnjim v prid.

Iz tega malega je razvidno, koliko je cerkev storila za svobodo človeštva. Ali to ni dosegla ona s zarotami, z upori, s preganjanjem, z močjo in silo, ne! ampak z močjo resnice, ktero je oznanovala, s velikimi žrtvami, ktere je darovala, z ljubeznijo, ktero je skazovala nesrečnim, s srčnostjo in pogumnostjo, ki se ne vstrašite nobenega, kadar gre za dobro in pravično reč. Čitatelji naj pa sodijo sami, ali je cerkev svobodi nevarna, ali pa ne marveč brezverstvo in materializem t. j. sedanji liberalizem.

Dopisi.

Od Matajurja, 8. junija 1874. Kar sem pisal v 21. listu Glasa, zdi se mi, da ostane še resnica vkljub protidopisu „iz Kobarida“. Ko bi oni protidopisnik pisal, kako nasprotniki zadnjič omenjenega i iz obravnave deželnega zbora znanega načrta menijo naše „blato“ cenejše osušiti, ter premeniti v dobre senožeti, rodovitno polje; ko bi bil govoril o potrebi stranskih jarkov ali drenaže, sploh ko bi bil pojasnil, kako bi se dalo vse popraviti z malimi stroški: bil bi svojemu namenu pač več koristil, nego je s svojo trditvijo, da je od matajurski dopis neresničen. Pa pustimo prazno jezikanje, prašam le: kje je Šjak grušč nakopal, če ne na Matajurju? i ga je li mogel na dobro obraščenih krajih toliko nakopati, kar ga je navalil doli v ravan proti Idriji?

Merjavec je uže odmeril Idriji novo strugo, a kedaj se začne delo izvrševati, ne ve se še, kajti občinarje strašijo veliki stroški. Ko stopi to poduzetje korak naprej,

II. 6), s kterim imenom zaznamujejo viri generalvikarja; jezik je bil popolnoma nespremenjen. Toraj napis je generalvikarjev, jezik, (z ostanki) pa spovednikov; ali se ne sili tudi tukaj misel, da g. vikar in spovednik sta bila ena in ista oseba?

Vsi do zdaj navedeni viri govoré o nekem Janezu Pom., toraj je nek Jan. Pom. resnično živel; vsi govoré le o eni osebi, nobeden o dveh; ostane prašanje, ali govoré vsi o isti osebi, ali pa o različnih osebah; brez težave se da vse to obrniti na eno osebo. Iz imenovanih virov sledi tudi, da od 1393 je ljudstvo častilo nekega Janeza Pom. mučenca, na čegar grobu so se čudeži godili.

(Konec sledi).

ali sicer v drugi položaj, Vam bom poročil, ako mi ostane dobra volja.

V Ljubljani 9. junija. C. Vsled Vašega naznanila me jako veseli, da moja malenkost (prav za prav visokost) je z zadnjim dopisom nekatere gospodiče nekoliko pošegetala. Smešno pa je, da hočejo dopisnike kar v tisti šoli zavohati, v kateri podučuje učitelj, ki je bil v kakem listu krcnen. To krivo mnenje imajo pri nas, pa tudi pri Vas. V tolažbo strahljivim, drugim pa nalašč povem, kdo da je tisti dopisnik C. Jez ne hodim več v šolo, hodil sem pa v šolo takrat, ko se je Sima še Zima pisal, ko je na gimnaziji blagi Nečasek vodja bil in ko je za profesorja prišel glasovit pesnik, historikar in žurnalist Heinrich, ki nas je pripravljajal za nemšk koncert, pa zaradi prevelike zmožnosti njegove je koncert splaval po Ljubljani, ko smo vže 100 krat „auf den Bergen“ peli. Nosim tudi naočnike in kmalo pozvem, kako stoje šance za imenovanega profesorja H. gledé službe ravnatelja na ženskem izobraževališči. Ker se zanesem, da me uredništvo ne bo izdalo, in ker je moja oseba drugače dobro zavarovana in neodvisna, bom še kaj poiskal in sporočil.

Feuerberisti so sedaj na konji. Dobro leto (Doberlet) imajo za načelnika in — Jurčiča za uda, ne vem pa, ali bo sprehtwart ali steiger ali lauffer, gotovo naj bolj sposoben za — vse, le za redakterja en chef ne. Jaz v svoji simpliciteti pričakujem, da bo „Sl. N.“ v prihodnje prinašal motto: „gut schlauch.“

Kako pri srcu so našemu „N.“ feuerwehristi, spričuje ravno zdaj mi v roke došla 129. št. njegova. „25. sušca — tako piše list — so prišli v Žreče, feuerwehristi pa ne v paradi, temuč v navadni prosti uniformi, se spodobno s petjem razveseljevali, ter nikakor božje službe v precej oddaljeni cerkvi motili niso, in je tudi motiti mislili in hoteli niso, drugače se tudi od omikanih mož (??) pričakovalo ni“. Tako piše zdaj ta list, ko je njegov urednik član feurwehristov, ko je pa „N.“ v Mariboru izhajal in tudi že v Ljubljano preseljen imenoval je društvo le feuerscheu in pri vsakem požaru je vdrihal po njem, pa — tempora mutantur.

Ako sem prav podučen, snujejo nekatere novo slovensko politično društvo. Dozdeva se mi, da bo to konstitucionalno društvo II. in pripomoglo dokazovati, da Mladi nikjer nesloge ne delajo, ampak — —.

Ogled.

Avstrija. Ko so kovali v državnem zboru na verskih postavah in so se avstrijski škofi z vso jim dano zgovornostjo in učenostjo jim ustavljali, skušali so ustavoverni liberalni listi moč in veljavo njihove besede s tem uničiti ali saj zmanjšati, da so lagali, škofom in rimski kuriji ne gre stvar do srca, ko bodo vse pomislile prezirajočo odločnost drž. zbora vidili, bodo koj krenili in potuhujeno molčali. Komaj so bili prvi dve verski postavi potrjeni, že so zatrobili po svetu, novi nuncij je po naročilu rimske kurije škofom v okrožnici nakazal, naj nikar ne nasprotujejo več verskim postavam. Se ve da so liberalni kalini

vseh barv in vseh jezikov temu bolj verjeli ko evangeliju. Vsak si lahko misli, kake nosove so imeli oni listi, ko je te dni Dunajski škofijski list objavil pismo kardinalov Rauscher-ja, Schwarzenberga in Tarnoczy-ja do sv. Očeta, v katerem ga zagotavljajo svoje udanosti in pokoršine ter povdarjajo, da bodo v soglasji se spomenico avstrijskih škofov le toliko se držali novih verskih postav, kolikor se vjemajo z določbami nekdanjega konkordata; nikdar pa se ne bodo podvrgli poveljem, ki cerkvenemu pravu in duhu kršč. cerkve nasprotujejo. Liberalna (?) „N. f. Pr.“ na to sodnijo poziva, naj kardinale kaznuje zaradi prelomljenja §. 16. prve verske postave. — Sv. Oče so 29. aprila odgovorili in kardinale k stanovitnosti opominjali. — O vpletanju novih verskih postav v Avstriji je prinesel vnanji (angleški) list čudno vest, ktero smo vsi slutili in ki je tedaj toliko verjetniša. Pred da so se te postave dale, sta se neki podala ogrski primas kard. Simor in kard. Schwarzenberg, knezo-nadškof Praški k Nj. Veličanstvu, ter ga prosila, naj te postave ubrani. Nj. Velič. je neki na to odgovorilo, da je k temu *primoran* pa da bo skrbel, da se bodo postave v naj mehkejšem smislu rabile. Zdaj je Dunajske „Reform-e“ izrek jasnejši: Avstriji je treba nova srečna vojska, da se tujih (*pruskih*) spon znebi. Bo še kdo tajil, da naši liberalni ustavaki in vladni možje ne delajo za pruskega kralja v Bismarckovem smislu.

Poslanec žlahtni *Prato*, ki je preklical, da je glasoval za verske postave, ktere je sv. Oče zavrgel, se je poslanstvu odpovedal ter to naznanil Tridentinskemu županu in predsedniku poslanske zbornice. Vidi se iz tega naznanila, da žl. Prato, čeravno duhoven, nima pravega pojma o kat. veri. Storil je ta korak, ker je bil prisiljen.

Na *Čškem* bodo 3. in 6. julija nove volitve za deželni zbor, namesto 84 federalnih poslancev, ki so zgubili svoje mandate, ker niso hoteli stopiti v deželni zbor. — Ustavoverni listi so se že od davno te priložnosti veselili, nadejaje se, da bodo Mladočehi z njimi potegnili. Mladočehi pa previdijo, da znajo ravno tako kakor v pretekli zimi slavno propasti, ako se ločijo od drž.-pravne staročeške stranke. Zato imamo dobro upanje, da se stranki zedinite, kakor zamoremo posneti iz listov obeh strank, in da veselje ustavovercem skalijo. — Praški nadškof, kard. Schwarzenberg, h kterege škofiji spada tudi grofija Glatz v pruski Šleziji, je naznanil pruski vladi, da bo tamkej letos birmoval. Pruska vlada pa je to zabranila, rekoč, da v sedanjih razmerah bi znalo to javni mir kaliti. Ali ni to sramotno za prusko mogočnost?

Ogrsko. Državni zbor ogrski še ni sklenjen, ima se to zgoditi še le 25. t. m. ker ima še veliko posla. Saj ni čuda. Ogrji znajo veliko govoriti. Veliko besedi, malo dela. — Finančni minister je v takih zadregah, da ne ve, kje denara stakniti, zato misli davek na cigare in tobak povikšati. Dovolj huda za Ogre. — Da se Hrvati z Dalmatinci združiti mislijo, je zaslepljene Madjare, boječe se, da Hrvaška tako pomnožena se ne bo dala več tako lahko pod madjarski jarem ukleniti, tako sogrela, da

blebetajo o neki skrivni zaroti Hrvatov proti Madjarom. Hrvati se pa z njimi norčujejo, da so tako budasti. Plete se nekaj na jugo — vshodu, to je gotovo. „Augs. Allg. Z.“ je prinesla vest, da Avstrija in Rusija ste se v Petrogradu porazumili popolnem o vshodnem vprašanji. Vsled te pogodbe bi imela Bosnija in morda tudi Hercegovina Avstriji pripasti, Rusija pa dobi naše Rusine v Galiciji in Bolgare. Neverjetno to ni. Serbiji in Romuniji bi bila s tem pot prekrižana. Ali bodo pa naši oholi Madjari znali toliko se premagati, da Bosnjake ne odvrnejo se svojo ošabnostjo, dvomimo.

Vnanje dżrave. *Nemško.* Med tem, ko Bismarck-ova vlada (saj je on prav za prav cesar) nadaljuje kaznovati uporne škofo, išče Bismarck sam ražen zdaj na Španjskem s tem, da jim usiluje pruskega kraljeviča, zdaj v Belgiji, da je v nevarnosti Franciji v oblast priti, zdaj na Luksemburškem, da sprejema iz Nemškega izgnane jezuite in njim enake redovnike.

Francija pa lepo molči in ne bo se dala v vojsko zaplesti, dokler ne bo obožena dovolj. — Hude bolečine vzrokuje Bismarcku in njegovim mamelukom *Bavarski* deželni zbor, da je z enim glasom večine pripoznal pritožbo izgnanega jezuita grofa Fugger-Glōth-a, ki rojen Bavarec se naslanja na Bavarske postave in tirja za-se pravico, v svoji domačiji stanovati.

Francoško. Narodna skupščina je sklenila volilno postavo obravnavati. — Leviča tišči na to, da se republika stalno proglasi desnica pa v tem ni edina, ker potem bi levičarji monarhijo lahko za vselej pogrebili. — Bonapartisti vedno več moči in upljiva dobivajo. Počila je celo vest, da sin Napoleon-a III. misli se zaročiti z Mak Mahonovo hčerjo. Do tega je pa še čas.

Iz Španjskega se le-to gotovega ve, da Karlisti vedno napredujejo, ker imajo sopet vse v vlasti in še več, kakor pred, ko so v prvo oblegali mesto Bilbao. Bijejo se vedno z republikansko armado, odločilne bitve pa še ni in nar brže je ne bo tako hitro.

Italijansko. Sv. Oče so bili nekaj se prehladili in zdravniki so bill že v skrbeh. Takrat so bili liberalci vender tako srečni, da pri njihovih poročilih o papeževi boleznii je bilo vender nekaj resničnega.

Italijansko ministerstvo bi bilo moralo odstopiti vsled znanega glasovanja zbornice; pa kralj je je prisilil ostati. Saj tudi ne dobi tako lahko drugih, da bi se podstopili, zavoženi ital. voz še kaj časa vzdržati.

Domače novice.

(*Sad ponočevanja.*) Pretečen ponedeljek po noči je Jožef Rusjan svojega tovariša Jožefa Podgrivec-a blizo kapucinskega samostana smrtno ranil. Nesrečni ponočnjak je bil prenešen v bolnišnico, hudodelnik pa drugi dan peljan v zapor. Naša mestna straža je izvrstna, kadar se po senčnatih ulicah sprehaja ali pa s pokritimi glavami procesijo z najsvetejšim spremlja, varuje in lepo uniformo kaže, kadar pa ponočnjaki cele noči prevpijejo, mirne prebivalce motijo, škandale po mestu delajo, se

kolejo in tatovi kradejo, takrat ni nikjer straže ne v uniformi ne brez uniforme. Ilie Rhodus hic salta!

(Hudobija in predrznost). 4. t. m. pri-
nese na tukajšno c. kr. pošto neka oseba pa-
pirnato škatljo z naslovom: „An die geehrte
Äbtissin im Kloster in Graz — mit Früchten“. Pošt-
ni uradnik osebo opomni, da je treba pla-
čati, gre po denar in hitro je zopet v uradu.
5. zjutraj pošiljatev odide v Gradec, ker pa
napis (k sreči) ni jasno narejen bil, in ker se
sadle lahko hitro spridi, poslali so iz Grade-
ca škatljo nazaj. Hud smrad je napolnoval sobo
in naposled pogledajo, od kod izvira. Odpro
škatljo in najdejo v lepe rute zavito novoroje-
no mrtvo dete (fantiča). Od kod je prišlo, se
ne vé. Ako bi bil hudobnež, ki je napis nare-
jal, bolj doležno naslov napisal, in bi bili v
samostanu škatljo odprli — kedo zamore na-
sledke in pohujšanja našeti, kedo bi jih bil
popravil? Korakamo jadno!

(Na sv. Gori) so pretečeno nedeljo prev-
zišeni nadškof blagoslovili nove zvonove. Te slo-
vesnosti se je vdeležilo več povabljenih duhov-
nov iz mesta. Prvo sv. mašo in slovesno pridigo
imel je mons. Globočnik, potem je sledila kmalo
maša nadškofova in blagoslovljenje zvonov. Slo-
vesnosti primerno pridigo imel je pred veliko
mašo — kakor že zadnjikrat omenjeno — P.
Evstah Ozimk, mašo pa monsig. dr. Hrast.

Po končanem vsem opraviu bila je za-
hvaljena pesem, popoldne pa pete litanije in
blagoslov.

Ljudstva se je snidlo lepo število, goto-
vo bi ga bilo pa še več prišlo, ko bi se ne
bila napačna vest razglasila, da bo blagoslov-
ljenje še le tretjo nedeljo, ko pride kanalska
procesija.

Pričujoč bil je tudi Albert Samassa sam
in v svoji napitnici je omenil, kolika čast je
za-nj, da je bil poslavljen z zaupanjem izde-
lati to veličastno zvonilo. Tudi mi mu česti-
tamo, da je delo tako srečno dokončal. To zvo-
nilo je naroden spominek, kateri spričuje, da
katoliški Slovenci so vneti za čast božjo in za
vse, kar je z njo v zvezi. Še pozni vnuki bo-
do radostno se spominjali, da so Mariji na čast
verni katoličani na sv. Gori spomin postavili
in ti so bili večidel — Slovenci.

(Blagoslovljenje nove cerkve). V nedeljo
14. junija bo p. n. gospod tominski dekan bla-
goslovil novo cerkev na Kamnem, katera je
bila s posebnim veseljem i gorečnostjo v dveh
letih popolnomo sozidana. Tudi ima uže en
zvon — stari svetogorski, drugega jej ravno-
kar lije Goriški zvonar.

Razne vesti.

— Živo srebro so našli te dni v Kro-
pi na Gorenjskem. Prinesli so rudo pokazat tu-
kajšnemu potrjenemu kemiku g. prof. Knapič-u,
in ta je našel, da je prav veliko živega srebra
notri. Še več. Kmetje so kmalu potem našli
več funtov čistega živega srebra. Gorenjcem
se je toraj odprl nov vir bogastva. „Sl. N.“

— Zdravnik za konje. — Jerneju Pipa-
nu, posestniku v Škrbini na Krasu, je bil pred
tremi tedni konj na potu v Gorico silno osla-
bel, da se je bilo batí, da mu pogine. K sreči

pride v gostilnico „k Lizi“, kjer stanuje Ant.
Perko, konjski zdravnik, ki mu konja reši in
ozdravi, da je zamogel že drugi dan z njim se
peljati domov. Zato si šteje J. P. v dolžnost,
to občinstvu naznaniti in mu omenjenega zdrav-
nika v enakih slučajih gorko priporočati.

— Iz Pernambuco-a v Braziliji (Ame-
rika), kjer imajo očetje kapucini misijon (glav-
no hišo, iz ktere se podajajo v daljne kraje sv.
vero divjakom oznanovat), piše nek kapucin-
ski brat očetu kapucinu v naše kraje (pismo
je pisano 15. okt. 1873 in je semkej prišlo
pred 2 mesecema), da je v nekem kraju dežele
Hambacurij, oddelka Mucurij-a, na dan sv. R.
Tel. 12. junija 1873 procesijo imel med ko-
maj spreobrnjenimi divjaki — na Goriškem
znani Serafin Madon, iz kapuc. reda, zdaj mi-
sijonar v Braziliji. Ker bo pismo samo na sebi
in posebno vest o oč. Ser. M. naše bralce in
njegove znance gotovo zanimalo, je prinese-
mo, če le mogoče, že prihodnjič.

— Taki so Mladiči „Tagblatt“ poro-
ča, da je med drugimi tudi „Narodov“ vrednik
Jurčič pristopil k ljubljanski požarni straži
(Feuerwehr), ktera ima do zdej po vsem še
nemčursko obliko in namen slaviti in vzdrže-
vati pri nas nemški element. Med mladoslo-
vencem in prusakom je tedaj tako malo raz-
ločka, kakor med „feierbêrsko“ kapo in pa
prusko čelado. Tedaj dr. Ploj podpira v Ptujem
nemško kazino, „Narodovci“ pa v Ljubljani nem-
čurska društva. Zdaj naj pa še kdo reče, da
so taki ljudje domačini in Slovenci.

— Ministersko poročilo o škodi, katero
je naredil mraz meseca aprila in maja, pravi,
da je največ trpela Kranjska dežela, zlasti Do-

lenska stran, Tirolska in Dalmacija pa najma-
nj. Toraj misli ministerstvo, da bo na Kranj-
skem slaba letina, dasiravno se bolezen trte še
ni pokazala; malo bolje bo na Goriškem. Da
bi le tudi davkarje na to ozir jemale, kedar
pobirajo davke.

— G. Andr. Znidarčič-eva „Abecednica“
dobiva se v Gorici pri bukvarjih Wokulatu in
Filaku in pri pisatelju na Banjšicah.

— Katoliška tiskarnica je dovoljena.

Poslano.

Slavno uredništvo!

Sumiči se, da sem jaz pisal zadnji
dopis iz Ljublj. v „Glas.“ Ker bi to vsa-
kako lahko meni škodovalo itd. prosim, da
sl. uredništvo potrdi, da nijsem jaz niti
ovega dopisa pisal, niti nijsem z njim v
nobeni zvezi.

Franjo Šetina l/r.
učit. kand. III. leta.

V Ljubljani 6. junija 1874. *)

*) Dostavek uredništva. G. Franjo Šetina nam ni
še nobenkrat za list kaj pisal. Radovedneže pa žavrne-
mo na današnji dopis iz Ljubljane.

Borsni kurzi na Dunaji 11. junija.

	gl. kr.
Enotni drž. dolg. v papirju . . .	69.35
„ „ „ srebru . . .	74.65
Drž. posojilo leta 1860 . . .	107.75
Akije narodne banke . . .	989.—
Kreditne akije . . .	219.75
London . . .	111.75
Napoleon d'or. . .	8.94 1/2
Cekini . . .	—
Adžjo srebra . . .	105.50

Oznaničnik.

— Od leta 1767 —

Svetinja za napredek

Svetinja za zasluge

ALBERT SAMASSA

c. kr. dvorni zvonar,

izdeljevalec strojev in razneterega orodja pri gašenju ognja
v Ljubljani

priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice,
okovi. Zvon tudi 40 centov teže, za-
more en mož zvoniti; dalje priporoča
vse vrste

brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike
iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po naj nižji ceni

Občinam in gasilnim družtvom, da si zvonove in gasilno
orodje lahko omislijo, privolim plačevanje
v obrokih.

Diploma pripoznanja

Diploma pripoznanja